

Кавказ (дуже стисло)

Тарас Шевченко

Кавказькі гори "засіяні горем, кров'ю політі" — там тривалий час іде війна. Споконвіку там орел карає Прометей, та не в змозі подолати мужнього титана: "Не вмирає душа наша. Не вмирає воля".

Ліричний герой звертається до Бога, коли ж нарешті "прокинеться правда" й кати перестануть знущатися з людей: "Ми віруєм твоїй силі І духу живому Встане правда! Встане воля!" А поки що "течуть ріки, Кровавії ріки!" Кавказькі гори політі кров'ю, бо там живуть волелюбні народи, які відчайдушно захищають свою батьківщину. Тисячами там гинуть і царські солдати, яким ця війна зовсім не потрібна. А скільки сліз пролито! їх вистачить, щоб утопити "всіх імператорів... з дітьми і внуками".

Ліричний герой поеми славить синів Кавказу — "лицарів великих: Борітеся — поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава І воля святая!" Він протиставляє вільному Кавказу, який не зазіхає на чуже, кріпосницьку Росію, в якій можуть лише навчити, як ошукувати людей, здирати з них останню шкуру, мордувати по тюрмах, продавати чи програвати в карти своїх же братів — християн. І докоряє панству, що люблять вони "на братові Шкуру, а не душу!"

Зажерливі й багаті моляться Христу, б'ють поклони за крадіжку, кров, війну, щоб потім йому ж принести в дар украдені ними багатства.

Поет звертається до пам'яті свого друга Якова де Бальмена, який загинув на Кавказі, і "не за Україну, а за її ката". З обуренням він говорить про облудні твердження загарбників, ніби вони несуть просвіту темним і "диким" народам: "Все покажем! Тільки дайте Себе в руки взяти, Як і тюрми мурувати, Кайдани кувати... Всьому навчим; тільки дайте Свої сині гори Остатнії.. бо вже взяли І поле, і море".

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Отримавши звістку про загибель свого друга Якова де Бальмена у війні з кавказцями, поет гірко роздумує над цією безглуздою втратою життя за чужі загарбницькі інтереси. Він повністю на боці вільнолюбного кавказького народу, який захищає свою батьківщину і страждає, як Прометей. Царський уряд прикривається тим, що Несе просвіту диким народам. Але чому може навчити держава інших, коли сама гнобить свій народ, продає братів-єдиновірців і всі питання вирішує за допомогою кайданів та в'язниць?